

Sygn. akt II CSK 193/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa K. L.

przeciwko Gminie R.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 września 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 27 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 listopada 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie o zapłatę zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z 23 grudnia 2014 r. oddalający powództwo, w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 77 134,59 zł z odpowiednio określonymi odsetkami ustawowymi i oddalił powództwo w pozostałej części oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie.

Powyższe orzeczenie w części oddalającej apelację i oddalającej powództwo zaskarżył skargą kasacyjną powód, zarzucając naruszenie przepisów:

1. postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 382 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., w zw. z art. 232 k.p.c. i w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. przez nieuwzględnienie wniosków dowodowych złożonych przez powoda;

2. prawa materialnego, tj. art. 484 § 2 k.c. przez zastosowanie instytucji miarkowania kary umownej w stosunku do hipotetycznej kary umownej wyliczonej przez Sąd na podstawie postanowień umowy oraz jego ustaleń, nie zaś w stosunku do rzeczywistej kary umownej spornej w niniejszym postępowaniu, w szczególności w kontekście faktu, iż naliczona przez pozwaną kara umowna w części ponad wartość przedstawioną do potrącenia z wierzytelnością powoda, nigdy nie była przez pozwaną dochodzona, a w toku procesu uległa przedawnieniu.

We wnioskach powód domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie zmiany zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanej na jego rzecz dodatkowej kwoty 44.666,46 zł wraz z odpowiednio określonymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz zasądzenie kosztów procesu.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako, że jest ona oczywiście uzasadniona. Powyżej wskazane naruszenia o charakterze procesowym wpłynęły w sposób kluczowy na przebieg postępowania dowodowego, a w konsekwencji, jako mające istotny wpływ na wynik postępowania, uzasadniają przyjęcie skargi do rozpoznania. Ponadto w niniejszej sprawie występuje istotne

zagadnienie prawne wymagające oceny Sądu Najwyższego, a mianowicie określenie czy na podstawie art. 484 § 2 k.c. miarkowaniu podlega potencjalna kara umowna możliwa do naliczenia na podstawie postanowień umownych czy też skonkretyzowana kara dochodzona lub podlegająca ocenie w konkretnym postępowaniu sądowym. Powyższe zagadnienie wymaga wyjaśnienia zwłaszcza przez pryzmat normy art. 316 § 1 k.p.c., nakazującej, aby po zamknięciu rozprawy sąd wydał wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, nie publ.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik powoda wnioszek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłankach z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom,

były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. Wywód, zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadzał się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom.

Skarżący położył nacisk na niedopuszczenie przez Sąd ad quem dowodu z kolejnej opinii biegłych, przez co nie poczynił właściwych ustaleń faktycznych. Skarżący pomija jednak okoliczność, że w sprawie znajdują się inne opinie, które zostały ocenione i skonfrontowane przez Sąd z pozostałym materiałem dowodowym.

Nie można też tracić z pola widzenia, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., co do zasady podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Natomiast w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Reasumując, w przedmiotowej skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w sądzie drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada

2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Przedstawione przez powoda zagadnienie nie spełnia warunku istotności. Instytucja miarkowania została już wielokrotnie omówiona w orzecznictwie Sądu Najwyższego i w nauce prawa.

Tylko dla przykładu warto wskazać, że przepis art. 484 § 2 k.c. o możliwości miarkowania odszkodowania na żądanie dłużnika należy do przepisów tzw. prawa sędziowskiego, a sama regulacja nie zawiera jakichkolwiek wyłączeń. Norma może znaleźć zatem zastosowanie w sytuacji, gdy w świetle oceny określonego stanu faktycznego można mówić o tym, że kara umowna w zastrzeżonej wysokości jawić się będzie jako nieadekwatna. W komentowanym przepisie nie wskazano stanów faktycznych co do przesłanek uzasadniających miarkowanie kary umownej, pozostawiając ich ustalenie uznaniu sędziowskiemu uwzględniającemu okoliczności konkretnej sprawy. Katalog kryteriów pozwalających na zmniejszenie kary umownej jest zatem otwarty (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 25 marca 2011 r., IV CSK 401/10, nie publ.; z 23 maja 2013 r., IV CSK 644/12, nie publ.). Takie rozwiązanie zapewnia możliwość elastycznego stosowania miarkowania kary umownej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2008 r., I CSK 126/08, nie publ.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw

I.n